

TECHNISCH RAPPORT MONITORONDERZOEK OR1/OR2 IN HET VSO

TWEEDE METING. DE STAAT VAN HET ONDERWIJS 2024

17 april 2024

1 Inhoud

1	Inhoud	2
2	Inleiding	4
2.1	Achtergrond.....	4
2.2	Onderzoeksvragen.....	5
2.2.1	<i>Resultaten (OR1)</i>	5
2.2.2	<i>Sociale en maatschappelijke competenties (OR2)</i>	5
3	Onderzoeksopzet	7
3.1	Steekproef en realisatie.....	7
3.2	Het onderzoek.....	8
3.3	Instrumentarium.....	8
3.4	Begrippen.....	8
3.4.1	<i>Schoolverlaters vso</i>	8
3.4.2	<i>Sociale competenties</i>	9
3.4.3	<i>Intrapersoonlijke competenties</i>	9
3.4.4	<i>Interpersoonlijke competenties</i>	9
3.4.5	<i>Maatschappelijke competenties</i>	9
3.4.6	<i>Werknemersvaardigheden</i>	9
3.4.7	<i>Streefniveaus (van schoolverlaters)</i>	9
3.4.8	<i>Schoolnorm (van schoolverlaters)</i>	9
3.4.9	<i>Uitstroomniveaus</i>	9
3.4.10	<i>Eindniveaus (van schoolverlaters)</i>	10
3.4.11	<i>Eindresultaten (van schoolverlaters)</i>	10
3.4.12	<i>Kwaliteitszorg</i>	10
3.5	Analyses.....	10
4	Resultaten	11
4.1	Algemeen.....	11
4.2	Hoofdvraag 1: Bringen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde in beeld?.....	11
4.2.1	<i>Deelvraag 1.1: Formuleren streefniveaus en schoolnorm</i>	12
4.2.2	<i>Deelvraag 1.2: Streefniveaus in relatie tot uitstroomniveau en - bestemming</i>	16
4.2.3	<i>Deelvraag 1.3: Eindniveaus toetsen</i>	17
4.2.4	<i>Deelvraag 1.4: Eindniveaus afzetten tegen streefniveaus en schoolnorm</i>	20

4.2.5	<i>Deelvraag 1.5: Behaalde streefniveau.....</i>	21
4.2.6	<i>Deelvraag 1.6: Behaalde schoolnorm.....</i>	22
4.2.7	<i>Deelvraag 1.7: Benutting resultaatgegevens.....</i>	22
4.2.8	<i>Deelvraag 1.8: Transparantie resultaatgegevens.....</i>	24
4.3	Hoofdvraag 2: Brengen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor sociale en maatschappelijke competenties in beeld?.....	24
4.3.1	<i>Deelvraag 2.1: Formuleren streefniveaus en schoolnorm.....</i>	25
4.3.2	<i>Deelvraag 2.2: Streefniveaus in relatie tot uitstroomniveau en -bestemming</i>	32
4.3.3	<i>Deelvraag 2.3: Eindniveaus toetsen.....</i>	33
4.3.4	<i>Deelvraag 2.4: Eindniveaus afzetten tegen streefniveaus en schoolnorm</i>	35
4.3.5	<i>Deelvraag 2.5: Behaalde streefniveau.....</i>	36
4.3.6	<i>Deelvraag 2.6: Behaalde schoolnorm.....</i>	37
4.3.7	<i>Deelvraag 2.7: Benutting resultaatgegevens.....</i>	37
4.3.8	<i>Deelvraag 2.8: Transparantie resultaatgegevens.....</i>	39

2 Inleiding

2.1 Achtergrond

In de periode januari-april 2021 hebben we bij een beperkte, representatieve selectie van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs onderzoeken uitgevoerd naar de stand van zaken op elementen uit de standaarden 'resultaten' (OR1) en 'sociale en maatschappelijke competenties' (OR2) uit het onderzoekskader (v)so 2017. Dit was een nulmeting. De vervolgmeting in het voortgezet speciaal onderwijs heeft plaatsgevonden in de periode september-oktober 2023 op basis van het onderzoekskader (v)so 2021. De standaarden OR1/OR2 zijn in het nieuwe onderzoekskader (v)so 2021 niet wezenlijk veranderd waardoor het onderzoek zich op dezelfde elementen richt als bij de nulmeting in 2021. In tegenstelling tot deze nulmeting hebben we voor deze vervolgmeting alleen scholen voor voortgezet speciaal onderwijs met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel geselecteerd. Bij de nulmeting hadden we van dit uitstroomprofiel namelijk een onduidelijk beeld over hun opbrengstverantwoording. Bij de uitstroomprofielen dagbesteding en vervolgonderwijs was dit beeld wel duidelijk en constant.

Voor dit onderzoek is de opzet van de vragenlijst enigszins aangepast ten opzichte van de nulmeting. Dit is van een interview/gesprek met de commissie voor de begeleiding veranderd naar een digitale vragenlijst voor (een) vertegenwoordiger(s) van de commissie voor de begeleiding. Daarnaast is de omvang van de steekproef vergroot van 30 oke's naar 60 oke's. Door deze opschaling is het wel mogelijk generaliserende uitspraken te doen over onze doelpopulatie, in dit geval oke's met vso-leerlingen met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel.

Er is een aantal redenen waarom we de standaarden OR1 en OR2 nader willen onderzoeken:

- **Geen representatief beeld.** Tot september 2023 beoordeelde de inspectie de standaarden OR1 en OR2 alleen wanneer scholen in aanmerking kwamen voor een onderzoek naar risico's, een herstelonderzoek of een onderzoek voor de waardering goed. Op basis van deze oordelen ontstaat er geen representatief landelijk beeld van de mate waarin (v)so-scholen in staat zijn aan te tonen dat leerlingen de beoogde onderwijsresultaten naar verwachting behaald hebben. Vanaf september 2023 is het inspectietoezicht op twee punten gewijzigd. De onderzoeken naar goed vinden niet langer plaats en op alle scholen vinden in een cyclus van vier jaar kwaliteitsonderzoeken plaats (de steekproef-KO's). Echter, in deze steekproef-KO's zal het proces tot het komen van OR1 en de gehele standaard OR2 niet in kaart gebracht worden, waardoor het (diepere) beeld op deze standaarden mist.
- **Weinig zicht op het proces.** We hebben onvoldoende zicht op de stappen die scholen zetten om de resultaten op schoolniveau te kunnen verantwoorden.
- **Vaak geen beeld op schoolniveau.** Vooral in relatie tot standaard OR2 laten scholen vaak resultaten zien op het niveau van de individuele leerling. Ook verwijzen ze naar aanbod en het pedagogisch klimaat. De scholen aggregeren de individuele resultaten meestal niet om zich een beeld op schoolniveau te vormen van de eindresultaten van hun

schoolverlaters en zo aan te tonen dat het aanbod en het pedagogisch klimaat tot de beoogde effecten op schoolniveau leiden.

2.2 Onderzoeksvragen

2.2.1 Resultaten (OR1)

Centrale vraag:

Brengen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde in beeld?

Deelvragen:

Proces

- Hebben de scholen voor schoolverlaters streefniveaus en een schoolnorm geformuleerd voor de eindresultaten voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde?
 - Passen de streefniveaus voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde volgens de scholen bij de beoogde uitstroombestemming en het beoogde uitstroomniveau uit het ontwikkelingsperspectief van de schoolverlaters?
- Toetsen de scholen welke eindniveaus voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde de schoolverlaters hebben bereikt? Zo ja, op welke wijze/met welke instrumenten?
- Zetten de scholen de eindniveaus van de schoolverlaters af tegen de beoogde streefniveaus en tegen een schoolnorm?
 - Hebben de schoolverlaters die naar de beoogde uitstroombestemming uitstromen ook het streefniveau voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde behaald?

Resultaat

- Voldoen de eindresultaten voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde van de schoolverlaters in schooljaar 2022/2023 aan de norm van minimaal 75 procent?
- Benut de school resultaatgegevens ten behoeve van haar kwaliteitszorg?
- Zijn de scholen transparant over de resultaten van schoolverlaters?

2.2.2 Sociale en maatschappelijke competenties (OR2)

Centrale vraag:

Brengen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor sociale en maatschappelijke competenties in beeld?

Deelvragen:

Proces

- Hebben de scholen voor schoolverlaters streefniveaus en een schoolnorm geformuleerd voor eindresultaten voor sociale en maatschappelijke competenties?
 - Passen de streefniveaus voor sociale en maatschappelijke competenties volgens de scholen bij de beoogde uitstroombestemming en het beoogde uitstroomniveau uit het ontwikkelingsperspectief van de schoolverlaters?
- Toetsen de scholen welke eindniveaus voor sociale en maatschappelijke competenties de schoolverlaters hebben bereikt? Zo ja, op welke wijze/met welke instrumenten?

- Zetten de scholen de eindniveaus van de schoolverlaters af tegen de beoogde streefniveaus en tegen een schoolnorm?
 - Hebben de schoolverlaters die naar de beoogde uitstroombestemming uitstromen ook het streefniveau voor de sociale en maatschappelijke competenties behaald?

Resultaat

- Voldoen de eindresultaten voor sociale en maatschappelijke competenties van de schoolverlaters in 2022/2023 aan de eigen schoolnorm?
- Benut de school resultaatgegevens ten behoeve van haar kwaliteitszorg?
- Zijn de scholen transparant over de resultaten van schoolverlaters?

3 Onderzoeksopzet

3.1 Steekproef en realisatie

Er is een op cluster gestratificeerde steekproef getrokken van 60 Nederlandse vso onderwijskundige eenheden (oke's). Hiervan zijn twee oke's uit de steekproef gehaald omdat zij vooraf aangaven geen leerlingen op school te hebben met een arbeidsmarktprofiel. De vragenlijst is uiteindelijk naar 58 oke's verstuurd, waarvan 54 de vragenlijst hebben ingevuld.

Om te toetsen of de gerealiseerde steekproef representatief is voor de populatie is er een representativiteitsanalyse uitgevoerd. Tabel 3.1 t/m Tabel 3.4 geven de chi-kwadraat toetsen weer op de variabelen cluster, regio, stedelijkheid en denominatie. De tabellen laten zien dat er geen reden is om aan te nemen dat de gerealiseerde steekproef niet representatief is voor de populatie op deze variabelen.

Tabel 3.1: Chi-kwadraat toets cluster variabele (in percentages) gerealiseerde steekproef en populatie

	doelpopulatie	gerealiseerde steekproef
Cluster 2	5,1	5,6
Voormalig cluster 3	44,1	48,1
Voormalig cluster 4	50,7	46,3
N	136	54
Chi-kwadraat (df)	0,3 (2,0)	
P-waarde	0,859	

Tabel 3.2: Chi-kwadraat toets regio variabele (in percentages) gerealiseerde steekproef en populatie

	doelpopulatie	gerealiseerde steekproef
Midden	36,8	35,2
Noord/Oost	33,1	35,2
Zuid	30,1	29,6
N	136	54
Chi-kwadraat (df)	0,1 (2,0)	
P-waarde	0,961	

Tabel 3.3: Chi-kwadraat toets stedelijkheid variabele (in percentages) gerealiseerde steekproef en populatie

	doelpopulatie	gerealiseerde steekproef
Niet - matig stedelijk	27,2	27,8
Sterk stedelijk	44,9	48,1
Zeer sterk stedelijk	27,9	24,1
N	136	54
Chi-kwadraat (df)	0,3 (2,0)	
P-waarde	0,856	

Tabel 3.4: Chi-kwadraat toets denominatie variabele (in percentages) gerealiseerde steekproef en populatie

	doelpopulatie	gerealiseerde steekproef
Openbaar	14,7	18,5
Overig bijzonder	41,9	38,9
Protestants/katholiek	43,4	42,6
N	136	54
Chi-kwadraat (df)	0,4 (2,0)	
P-waarde	0,800	

3.2 Het onderzoek

Het onderzoek bestond uit het uitzetten van een Survalyzer vragenlijst, die zelfstandig is ingevuld door een/meer vertegenwoordiger(s) van de commissie voor de begeleiding die kennis heeft/hebben van onderwijsresultaten (didactisch en sociaal-maatschappelijk).

3.3 Instrumentarium

Voor dit onderzoek is de online vragenlijst een samenstelling van het vso-instrument dat in 2020 ontwikkeld is voor de nulmeting OR1 en OR2 en van het so-instrument dat is ontwikkeld voor de tweede meting OR1 en OR2 in het so. Deze instrumenten zijn zo samengevoegd, dat de formuleringen van de so-vragenlijst is toegepast op de inhoud van de vso-vragenlijst. Ook is voor deze meting de wijze van formuleren aangepast (geen stellingen maar vragen gericht aan de vertegenwoordiger van de commissie voor de begeleiding van een oke (oke is de eenheid van observatie)). Er is een variant ontwikkeld voor OR1 en een voor OR2. Hieronder staat kort de opbouw van deze instrumenten beschreven.

Doel van de instrumenten is het verkrijgen van zicht op het proces van het vaststellen van de onderwijsresultaten (OR1) en de sociale en maatschappelijke competenties (OR2), specifiek voor de vso-schoolverlaters met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel. Dit proces wordt apart voor OR1 en OR2 uitgevraagd. De volgorde van de items is aangepast op dit proces. (De kern van het proces van het vaststellen van OR1 en OR2 komt neer op de volgende onderdelen:

- Streefniveaus bepalen voor schoolverlaters
- Schoolnorm bepalen voor schoolverlaters
- Eindniveaus vaststellen van schoolverlaters
- Eindniveaus van schoolverlaters afzetten tegen streefniveaus (= eindresultaat)
- Eindresultaten van schoolverlaters afzetten tegen schoolnorm

Wanneer de vertegenwoordiger van de commissie voor de begeleiding van de school aangeeft bepaalde onderdelen in het proces niet te doen, hoeven niet alle vervolgvragen ingevuld te worden.

3.4 Begrippen

3.4.1 Schoolverlaters vso

De groep van alle leerlingen samen die de vso-school aan het einde van een schoolperiode verlaten (eventueel optelsom van leerlingen uit verschillende

klassen). Dat wil zeggen, alle leerlingen die vanuit het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel uitstromen naar de uitstroombestemmingen dagbesteding, arbeid en vervolgonderwijs (mbo of hoger). Hiermee worden dus geen tussentijdse schoolverlaters bedoeld.

3.4.2 *Sociale competenties*

Intrapersoonlijke en interpersoonlijke competenties.

3.4.3 *Intrapersoonlijke competenties*

Sociale competenties die gericht zijn op het 'zelf' en die voorwaardelijke kenmerken betreffen die nodig zijn om aan het sociale verkeer te kunnen deelnemen.

3.4.4 *Interpersoonlijke competenties*

Sociale competenties die iemand in staat stellen tot succesvolle omgang met de ander, daarbij tussen de verschillende settingen te kunnen schakelen en daarin verschillende rollen te vervullen en de eigen doelen te realiseren.

3.4.5 *Maatschappelijke competenties*

Competenties die nodig zijn voor deelname aan de samenleving en die betrekking hebben op het op vruchtbare wijze omgaan met diversiteit en verschil, op het leveren van bijdragen aan het algemeen belang en het maken van verantwoorde keuzes die recht doen aan eigen en algemene doelen, op inzicht in het functioneren van de samenleving en democratie, en op waarden zoals verdraagzaamheid en een democratische gezindheid.

3.4.6 *Werknemersvaardigheden*

De vaardigheden die een medewerker moet beheersen om goed te kunnen functioneren binnen een bedrijf. Bijvoorbeeld: werkmotivatie, samenwerken, communicatie, enz. Hierbij gaat het om zowel sociale als maatschappelijke competenties.

3.4.7 *Streefniveaus (van schoolverlaters)*

De na te streven eindniveaus (in de vorm van referentieniveaus, toetsniveaus en niveaus op leerlijnen), die scholen hun leerlingen bij schoolverlaten willen laten behalen zodat ze de overstap naar een passende vervolgbestemming kunnen maken. Hieronder vallen ook streefdoelen op leerlijnen en/of zelf geformuleerde doelen wanneer bij een of meerdere schoolverlaters geen toetsen afgenomen kunnen worden.

3.4.8 *Schoolnorm (van schoolverlaters)*

De norm die de school stelt voor het minimum aantal schoolverlaters dat de streefniveaus en/of streefdoelen daadwerkelijk behaald moet hebben, bijvoorbeeld 75%. Is de norm waar de school de eindresultaten tegen afzet.

3.4.9 *Uitstroomniveaus*

De niveaus gekoppeld aan de uitstroombestemmingen van de leerlingen: dagbesteding, arbeid, vervolgonderwijs.

3.4.10 Eindniveaus (van schoolverlaters)

De niveaus (referentieniveau, toetsniveau, niveau op leerlijnen) of de doelen (doelen op leerlijnen en/of zelf geformuleerde doelen) die de leerlingen bij schoolverlaten hebben behaald.

3.4.11 Eindresultaten (van schoolverlaters)

De resultaten waaruit blijkt of de behaalde eindniveaus die leerlingen bij schoolverlaten behaald hebben gelijk zijn aan de streefniveaus en/of streefdoelen.

3.4.12 Kwaliteitszorg

De school evalueert en analyseert of zij haar resultaten realiseert (SKA3, onderzoekskader inspectie 2021)

3.5 Analyses

Alle deelvragen zijn beantwoord met behulp van rechte tellingen (aantallen en percentages); er zijn geen statistische toetsen uitgevoerd. De beantwoording van de deelvragen leiden gezamenlijk tot een antwoord op de hoofdvraag.

4 Resultaten

4.1 Algemeen

Verschillende vertegenwoordigers van de commissies voor de begeleiding hebben de vragenlijst ingevuld (Tabel 4.1). Meestal was dit een intern begeleider, orthopedagoog of iemand van de schoolleiding (ingevuld bij 'anders, namelijk').

Tabel 4.1: De commissies voor de begeleiding (n = 54) werden vertegenwoordigd door:

	n
intern begeleider	30
zorgcoördinator	4
orthopedagoog	16
psycholoog	5
onderwijskundige	4
anders, namelijk	26

De scholen hadden tussen de 0 en 63 schoolverlaters in schooljaar 2022/2023 in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel (Tabel 4.3). De onderzochte scholen hadden in totaal 697 schoolverlaters, waarvan de meeste scholen tussen de 10 en 25 schoolverlaters hadden.

Tabel 4.3: Aantal schoolverlaters per onderzochte school

	Totaal	
	n	%
1 - 10	2	3,7
10 - 25	22	40,7
25 - 50	18	33,3
50 of meer	12	22,2
Totaal	54	

De scholen bieden verschillende leerroutes aan binnen het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel (Tabel 4.2). De meest voorkomende leerroutes zijn gericht op uitstroom naar beschermt werk of werk in vrij bedrijf. Andere leerroutes die zijn ingevuld bij 'anders, namelijk', zijn bijvoorbeeld leerroutes gericht op (arbeidsmatige) dagbesteding of vervolgonderwijs.

Tabel 4.2: Leerroutes die scholen (n = 54) aanbieden binnen het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel

	n
gericht op uitstroom naar beschermt werk	49
gericht op uitstroom naar werk in vrij bedrijf	50
gericht op uitstroom naar entree-opleiding	30
gericht op mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2	21
anders, namelijk	8

4.2 Hoofdvraag 1: Brengen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde in

beeld?

In Tabel 4.4 is een samenvatting te zien van de stappen die de school zou moeten nemen om zich te kunnen verantwoorden over de eindresultaten van de schoolverlaters op de vakken Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde. Elke stelling wordt ook uitgebreid in de onderstaande deelvragen besproken.

Voor Nederlands en rekenen/wiskunde doorlopen de meeste scholen het grootste deel van de stappen, voor Engels ligt dit aantal lager. Voor individuele schoolverlaters (weergegeven bij leerlingzorg) voeren de meeste scholen de stappen uit. Voor de groep schoolverlaters (weergegeven bij verantwoording) worden de stappen door minder scholen uitgevoerd.

Tabel 4.4: Samenvattende matrix OR1 (n = 54)

			Nederlands e taal	Engels	Rekenen/w iskunde
Leerlingzorg	Ambitie	De school hanteert een streefniveau voor schoolverlaters	53	20	53
	Toetsing	De school laat zien welke eindniveaus een schoolverlater behaald heeft	54	22	54
	Evaluatie	De school zet het eindniveau af tegen het streefniveau (zoals vastgelegd in het OPP)	39	10	39
	Benutting	Alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming hebben ook het streefniveau behaald	21	6	16
Verantwoording	Ambitie	De school heeft een schoolnorm bepaald ten aanzien van de eindniveaus	35	9	35
	Toetsing	De school heeft een overzicht gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters heeft behaald	26	10	26
	Evaluatie	De school heeft een overzicht gemaakt van de eindresultaten (het eindniveau afzetten tegen de streefniveaus) die de groep schoolverlaters heeft behaald	20	5	20
	Evaluatie	De school heeft de eindresultaten van de groep schoolverlaters afgezet tegen de schoolnorm	18	4	18
	Resultaat	De groep schoolverlaters heeft de door de school gestelde norm gehaald	12	2	11

4.2.1

Deelvraag 1.1: Formuleren streefniveaus en schoolnorm

Bijna alle scholen hanteren een streefniveau voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde, voor Engels doet meer dan de helft van de scholen dit niet (Tabel 4.5).

Tabel 4.5: De school hanteert een streefniveau voor schoolverlaters

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	53	98,1	20	37,0	53	98,1
n.v.t.						
nee	1	1,9	34	63,0	1	1,9
Totaal	54		54		54	

De streefniveaus voor de vakken zijn op verschillende manieren weergegeven en in onderstaande tabellen uitgesplitst naar leerroute (Tabel 4.6 t/m Tabel 4.10). Bij de leerroute gericht op mbo-1 spelen de referentieniveaus relatief een grotere rol dan bij de andere leerroutes. Bij 'anders, namelijk' gaven scholen aan een combinatie van referentieniveaus en toetsniveaus op genormeerde toetsen te hanteren.

Tabel 4.6: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar beschermt werk

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
toetsniveaus op genormeerde toetsen	14	25,9	2	3,7	14	25,9
behaalde doelen/scores op leerlijnen	16	29,6	7	13,0	16	29,6
referentieniveaus	15	27,8	5	9,3	15	27,8
anders, namelijk	3	5,6	2	3,7	3	5,6
n.v.t.	6	11,1	38	70,4	6	11,1
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.7: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar werk in vrij bedrijf

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
toetsniveaus op genormeerde toetsen	16	29,6	3	5,6	17	31,5
behaalde doelen/scores op leerlijnen	14	25,9	6	11,1	13	24,1
referentieniveaus	17	31,5	7	13,0	17	31,5
anders, namelijk	3	5,6	2	3,7	3	5,6
n.v.t.	4	7,4	36	66,7	4	7,4
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.8: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar entree-opleiding

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
toetsniveaus op genormeerde toetsen	11	20,4	3	5,6	11	20,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	4	7,4	4	7,4	4	7,4

Tabel 4.8: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar entree-opleiding

referentieniveaus	12	22,2	5	9,3	12	22,2
anders, namelijk	3	5,6	2	3,7	3	5,6
n.v.t.	24	44,4	40	74,1	24	44,4
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.9: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
toetsniveaus op genormeerde toetsen	4	7,4	3	5,6	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	1	1,9	1	1,9	1	1,9
referentieniveaus	14	25,9	5	9,3	14	25,9
anders, namelijk	2	3,7	1	1,9	2	3,7
n.v.t.	33	61,1	44	81,5	33	61,1
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.10: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de overige leerroutes

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
toetsniveaus op genormeerde toetsen	2	3,7	2	3,7	2	3,7
behaalde doelen/scores op leerlijnen	2	3,7			2	3,7
referentieniveaus	3	5,6	2	3,7	3	5,6
anders, namelijk	1	1,9	1	1,9	1	1,9
n.v.t.	46	85,2	49	90,7	46	85,2
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die streefniveaus hanteren, leggen de meeste deze vast in het OPP van de individuele schoolverlater, zowel voor zowel Nederlandse taal als Engels en rekenen/wiskunde (Tabel 4.11).

Tabel 4.11: In het OPP van de individuele schoolverlater is het streefniveau vastgelegd

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	46	85,2	13	24,1	46	85,2
nee	7	13,0	7	13,0	7	13,0
n.v.t.	1	1,9	34	63,0	1	1,9
Totaal	54		54		54	

Tabel 4.11: In het OPP van de individuele schoolverlater is het streefniveau vastgelegd

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die streefniveaus hanteren, heeft ongeveer tweederde een schoolnorm bepaald voor het behalen van de streefniveaus voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde. Voor Engels doen ongeveer evenveel scholen dit wel als niet (Tabel 4.12).

Tabel 4.12: De school heeft een schoolnorm bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus door schoolverlaters

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	35	64,8	9	16,7	35	64,8
nee	18	33,3	11	20,4	18	33,3
n.v.t.	1	1,9	34	63,0	1	1,9
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Op de scholen die een schoolnorm hebben bepaald, is deze norm bijna altijd een percentage van de schoolverlaters dat het streefniveau behaalt voor de benodigde uitstroombestemming uit het OPP (Tabel 4.13). De meerderheid van de scholen hanteert de norm van de Inspectie: van de leerlingen behaalt minimaal 75% het streefniveau (Tabel 4.14). Voor een klein deel van de scholen ligt de norm lager, namelijk op 70%, maar voor een aantal scholen ook hoger, namelijk op 80 of 90%.

Tabel 4.13: De school hanteerde de volgende soort schoolnorm voor de groep schoolverlaters

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een percentage	29	53,7	7	13,0	29	53,7
anders, namelijk	6	11,1	2	3,7	6	11,1
n.v.t.	19	35,2	45	83,3	19	35,2
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen schoolnorm hebben bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.14: Overzicht gehanteerde schoolnormen (uitgedrukt als percentage behaald streefniveau)

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
70	2	3,7	1	1,9	2	3,7
75	17	31,5	3	5,6	16	29,6
80	5	9,3	1	1,9	6	11,1
90	5	9,3	2	3,7	5	9,3

Tabel 4.14: Overzicht gehanteerde schoolnormen (uitgedrukt als percentage behaald streefniveau)

n.v.t.	25	46,3	47	87,0	25	46,3
Totaal	54		54		54	

De scholen die geen schoolnorm hanteren, geven meestal aan dat de school niet de gewoonte kent om zich over een groep schoolverlaters als geheel te verantwoorden (Tabel 4.15). Bij 'anders, namelijk' gaven scholen aan dat dit vooral te maken heeft met het feit dat scholen het uitstroomperspectief van de leerling(en) als norm hanteren of dat dit onderwerp nog in ontwikkeling is.

Tabel 4.15: De reden om geen schoolnorm te hanteren

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
in 2022/2023 waren er te weinig schoolverlaters die zijn uitgestroomd uit het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel	3	5,6	2	3,7	3	5,6
de school kent niet de gewoonte om zich over een groep schoolverlaters als geheel te verantwoorden	7	13,0	4	7,4	7	13,0
anders, namelijk	8	14,8	5	9,3	8	14,8
n.v.t.	36	66,7	43	79,6	36	66,7
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die wel een schoolnorm hebben bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.2 *Deelvraag 1.2: Streefniveaus in relatie tot uitstroomniveau en -bestemming*

Van de scholen die een streefniveau voor de leerroute(s) hanteren, leggen de meeste deze streefniveaus vast in een overzicht (bv. een schoolstandaard; Tabel 4.16).

Tabel 4.16: De school heeft de streefniveaus voor de leerroutes in een overzicht vastgelegd (bv. een schoolstandaard)

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	47	87,0	12	22,2	47	87,0
nee	6	11,1	8	14,8	6	11,1
n.v.t.	1	1,9	34	63,0	1	1,9
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Aan de scholen die een streefniveau hanteren, is gevraagd of zij de streefniveaus wel of niet passend vinden voor de beoogde uitstroomniveaus uit de ontwikkelingsperspectieven en waarom (Tabel 4.17). De meerderheid vindt de streefniveaus wel passend, omdat de streefniveaus passend zijn voor wat gevraagd wordt en voor wat nodig is op de vervolgplek en/of in de maatschappij. Scholen zeggen dat ze hoge verwachtingen nastreven om het beste uit de

leerlingen te halen en dat de streefniveaus passend zijn bij uitstroomniveau omdat ze toegespitst zijn op de doelgroep. Een deel vind de streefniveaus niet passend, omdat scholen (veel) leerlingen hebben met een disharmonisch profiel of omdat het streefniveau te hoog is voor de leerling(en).

Tabel 4.17: De school vindt de streefniveaus passend voor de beoogde uitstroomniveaus uit de ontwikkelingsperspectieven

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja, omdat	44	81,5	14	25,9	42	77,8
nee, omdat	9	16,7	6	11,1	11	20,4
n.v.t.	1	1,9	34	63,0	1	1,9
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.3

Deelvraag 1.3: Eindniveaus toetsen

Voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde stellen alle scholen vast welke eindniveaus een individuele schoolverlater heeft behaald, voor Engels doet ongeveer 40% dit (Tabel 4.18).

Tabel 4.18: De school stelt vast welke eindniveaus een individuele schoolverlater heeft behaald

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	54	100,0	22	40,7	54	100,0
n.v.t.						
nee			32	59,3		
Totaal	54		54		54	

Waar de eindniveaus van de individuele schoolverlater de uitkomsten van zijn, verschilt per leerroute (Tabel 4.19 t/m Tabel 4.23). Voor de leerroute gericht op beschut werk zijn deze eindniveaus meestal de uitkomsten van behaalde doelen/scores op leerlijnen, terwijl dit voor de andere leerroutes vaak gaat om een toets die de referentieniveaus in beeld brengt. Voor de leerroute gericht op mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2 zijn deze eindniveaus meestal de uitkomsten van de examenresultaten van de entreeopleiding. Bij 'anders, namelijk' hebben scholen met name ingevuld dat het om een combinatie van bovenstaande antwoorden gaat of gebruik te maken van IVIO.

Tabel 4.19: Voor de leerroute gericht op beschut werk zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een toets die de referentieniveaus in beeld brengt	14	25,9	9	16,7	14	25,9
behaalde doelen/scores op leerlijnen	17	31,5	1	1,9	17	31,5

Tabel 4.19: Voor de leerroute gericht op beschut werk zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

genormeerde toetsen	8	14,8	2	3,7	8	14,8
examenresultaten entreeopleiding	2	3,7	1	1,9	2	3,7
anders, namelijk	8	14,8	4	7,4	8	14,8
n.v.t.	5	9,3	37	68,5	5	9,3
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.20: Voor de leerroute gericht op werk in vrij bedrijf zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een toets die de referentieniveaus in beeld brengt	19	35,2	11	20,4	19	35,2
behaalde doelen/scores op leerlijnen	12	22,2			12	22,2
genormeerde toetsen	10	18,5	5	9,3	10	18,5
examenresultaten entreeopleiding	1	1,9			1	1,9
anders, namelijk	8	14,8	4	7,4	8	14,8
n.v.t.	4	7,4	34	63,0	4	7,4
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.21: Voor de leerroute gericht op entree-opleiding zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een toets die de referentieniveaus in beeld brengt	15	27,8	9	16,7	15	27,8
behaalde doelen/scores op leerlijnen	2	3,7			2	3,7
genormeerde toetsen	5	9,3	3	5,6	5	9,3
examenresultaten entreeopleiding	1	1,9			1	1,9
anders, namelijk	7	13,0	3	5,6	7	13,0
n.v.t.	24	44,4	39	72,2	24	44,4
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.22: Voor de leerroute gericht mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2 zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een toets die de referentieniveaus in beeld brengt	4	7,4	1	1,9	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	2	3,7	1	1,9	2	3,7

Tabel 4.22: Voor de leerroute gericht mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2 zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

genormeerde toetsen	1	1,9	2	3,7	1	1,9
examenresultaten	13	24,1	4	7,4	13	24,1
entreeopleiding						
anders, namelijk	1	1,9	2	3,7	1	1,9
n.v.t.	33	61,1	44	81,5	33	61,1
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.23: Voor de overige leerroutes zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
een toets die de referentieniveaus in beeld brengt	3	5,6	3	5,6	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	3	5,6			2	3,7
genormeerde toetsen	1	1,9	1	1,9	1	1,9
examenresultaten						
entreeopleiding						
anders, namelijk	1	1,9	1	1,9	1	1,9
n.v.t.	46	85,2	49	90,7	46	85,2
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die eindniveaus hebben vastgesteld voor de individuele schoolverlater, maakt ruim de helft geen overzicht van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald heeft (Tabel 4.24).

Tabel 4.24: De school heeft een overzicht gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald heeft

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	26	48,1	10	18,5	26	48,1
nee	28	51,9	12	22,2	28	51,9
n.v.t.			32	59,3		
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die nu nog geen overzicht hebben gemaakt, zijn de meeste wel van plan dit in de toekomst vast te stellen voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde, voor Engels zegt de meerderheid dit niet van plan te zijn (Tabel 4.25). Scholen die dit niet van plan zijn geven als reden bijvoorbeeld een bredere kijk naar de leerling hebben (aandacht voor werknemersvaardigheden en ondersteuningsbehoeften), het bieden van maatwerk en het geringe aantal leerlingen.

Tabel 4.25: De school is van plan om de eindniveaus van de groep schoolverlaters in de toekomst wel vast te stellen

	Nederlandse taal	Engels	Rekenen/wiskunde
--	------------------	--------	------------------

Tabel 4.25: De school is van plan om de eindniveaus van de groep schoolverlaters in de toekomst wel vast te stellen

	n	%	n	%	n	%
ja	16	29,6	4	7,4	16	29,6
nee, omdat	12	22,2	8	14,8	12	22,2
n.v.t.	26	48,1	42	77,8	26	48,1
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die wel een overzicht hebben gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald hebben, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.4 *Deelvraag 1.4: Eindniveaus afzetten tegen streefniveaus en schoolnorm*

Van de scholen die een streefniveau hanteren en eindniveaus hebben vastgesteld voor de individuele schoolverlater, zet ongeveer driekwart het eindniveau van de individuele schoolverlater af tegen het streefniveau (Tabel 4.26).

Tabel 4.26: De school heeft het eindniveau van de individuele schoolverlater afgezet tegen het streefniveau

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	39	72,2	10	18,5	39	72,2
nee	14	25,9	7	13,0	14	25,9
n.v.t.	1	1,9	37	68,5	1	1,9
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveaus hebben gehanteerd en/of geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die dit doen voor de individuele schoolverlater, doet de meerderheid dit ook voor de groep schoolverlaters (Tabel 4.27). Hiervan zetten ze bijna allemaal de eindresultaten van de groep schoolverlaters af tegen de schoolnorm (Tabel 4.28).

Tabel 4.27: De school doet dit ook voor de groep schoolverlaters

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	20	37,0	5	9,3	20	37,0
nee	6	11,1	4	7,4	6	11,1
n.v.t.	28	51,9	45	83,3	28	51,9
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveaus hebben gehanteerd en/of geen eindniveaus hebben vastgesteld voor de groep schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.28: De school heeft deze eindresultaten voor de groep schoolverlaters afgezet tegen de schoolnorm

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	18	33,3	4	7,4	18	33,3
nee	2	3,7	1	1,9	2	3,7

Tabel 4.28: De school heeft deze eindresultaten voor de groep schoolverlaters afgezet tegen de schoolnorm

n.v.t.	34	63,0	49	90,7	34	63,0
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.5 *Deelvraag 1.5: Behaalde streefniveau*

Van de scholen die het eindniveau van de individuele schoolverlater afzetten tegen het streefniveau, heeft meer dan de helft van deze scholen alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming, ook het streefniveau behaald voor Nederlandse taal en Engels. Voor rekenen/wiskunde is dit een minderheid (Tabel 4.29).

Tabel 4.29: Alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming hebben ook het streefniveau behaald

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	21	38,9	6	11,1	16	29,6
nee	18	33,3	4	7,4	23	42,6
n.v.t.	15	27,8	44	81,5	15	27,8
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de individuele schoolverlater niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Scholen noemen uiteenlopende redenen om schoolverlaters toch naar de beoogde uitstroombestemming te laten uitstromen. Als reden noemen scholen vooral dat streefniveaus/scores niet doorslaggevend zijn in het aannamebeleid van de toekomstig werkplek en dat werknemersvaardigheden doorslaggevend zijn. Meestal kunnen (bijna) alle schoolverlaters toch naar de beoogde uitstroombestemming uitstromen (Tabel 4.30).

Tabel 4.30: Percentage schoolverlaters dat toch naar de beoogde uitstroombestemming kon uitstromen

	Totaal	
	n	%
0 - 10 %	4	8,9
10 - 20 %	1	2,2

Tabel 4.30: Percentage schoolverlaters dat toch naar de beoogde uitstroombestemming kon uitstromen

20 - 30 %	8	17,8
30 - 40 %	6	13,3
40 - 50 %	3	6,7
50 - 60 %	3	6,7
60 - 70 %	2	4,4
70 - 80 %	4	8,9
80 - 90 %	2	4,4
90 - 100 %	12	26,7
Totaal	45	

Noot. Scholen waar alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming ook het streefniveau hebben behaald, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.6 *Deelvraag 1.6: Behaalde schoolnorm*

Van de scholen die de eindresultaten van hun groep schoolverlaters afzetten tegen de norm, heeft ongeveer tweederde van de groep schoolverlaters de eigen schoolnorm behaald voor Nederlandse taal en rekenen/wiskunde, voor Engels is dit het geval op de helft van de scholen (Tabel 4.31).

Tabel 4.31: De groep schoolverlaters heeft de eigen schoolnorm behaald

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	12	22,2	2	3,7	11	20,4
nee	6	11,1	2	3,7	7	13,0
n.v.t.	36	66,7	50	92,6	36	66,7
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die de eindresultaten van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen de schoolnorm, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.2.7 *Deelvraag 1.7: Benutting resultaatgegevens*

Alle scholen, die het eindniveau van de groep schoolverlaters afzetten tegen een streefniveau, evalueren de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in het kader van kwaliteitszorg (Tabel 4.32).

Tabel 4.32: De school evalueert de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in het kader van kwaliteitszorg

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	20	37,0	5	9,3	20	37,0
nee						
n.v.t.	34	63,0	49	90,7	34	63,0
Totaal	54		54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Scholen geven vaak aan dat ze niet de gewoonte hebben de schoolverlaters als groep te definiëren en dat ze dat als belemmering zien om de (vastgestelde)

eindresultaten van de groep schoolverlaters te evalueren voor Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde (Tabel 4.33).

Bij 'anders, namelijk' noemen scholen uiteenlopende belemmeringen: verminderde belastbaarheid van de leerling, nadruk op werknemersvaardigheden, ontevredenheid met de genormeerde toetsen, enz. Scholen hebben deze vraag voor Engels anders ingevuld: Engels is geen speerpunt of wordt niet aangeboden, er is zijn geen streefniveaus of er wordt niet getoetst.

Tabel 4.33: De belemmeringen die de scholen zien om de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters te evalueren (n = 34)

	Nederlandse taal	Engels	Rekenen/wiskunde
	n	n	n
te kleine aantallen schoolverlaters	14	15	14
te grote diversiteit in leerroutes	10	9	10
de school heeft niet de gewoonte de schoolverlaters als groep te definiëren	18	14	18
de streefniveaus sluiten niet altijd aan bij de specifieke kenmerken van de doelgroep	15	12	15
de streefniveaus vallen binnen een bepaalde range en is niet een enkele waar	3	3	3
de meet instrumenten zijn onvoldoende geschikt	4	12	4
Nederlandse taal, Engels en rekenen/wiskunde komen niet meer aan bod als aparte vakken	0	4	0
anders, namelijk	6	13	6

Noot. Scholen die wel de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters evalueren in het kader van kwaliteitszorg, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Meerdere scholen gebruiken naast toetsdata ook andere data om de cognitieve ontwikkeling van de individuele schoolverlater vast te stellen (Tabel 4.34). Met name de behaalde resultaten voor stages en behaalde doelen voor praktische vaardigheden worden hiervoor gebruikt. Bij 'anders, namelijk' gaven scholen aan gebruik te maken van certificaten (KSE/IVIO/Veiligheidscertificaat), training Brug naar Werk, methode(-onafhankelijke) toetsen, of praktijkverklaring.

Tabel 4.34: De data die de scholen, naast 'toetsdata' gebruiken om de cognitieve ontwikkeling van de individuele schoolverlater vast te stellen (n = 54)

	n
Behaalde doelen voor praktische vaardigheden (vaardigheden die vallen binnen de sectoren, zoals Groen, Horeca etc.)	45
Communicatieve vaardigheden	36

Tabel 4.34: De data die de scholen, naast 'toetsdata' gebruiken om de cognitieve ontwikkeling van de individuele schoolverlater vast te stellen (n = 54)

Behaalde resultaten voor stages	49
Behaalde branchegerichte certificaten	42
Behaalde branchegerichte diploma's	19
Behaalde mbo-1 diploma's	20
Anders, namelijk	12
Geen van bovenstaande	1

4.2.8 *Deelvraag 1.8: Transparantie resultaatgegevens*

De meeste scholen nemen de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters niet op in de schoolgids van 2023/2024 (Tabel 4.35). Scholen geven hiervoor verschillende redenen. Zij zeggen de uitstroombestemmingen te analyseren en hierover te communiceren, of hier geen ervaring mee te hebben of dat dit in ontwikkeling is.

Tabel 4.35: De school heeft de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in de schoolgids van 2023/2024 opgenomen

	Nederlandse taal		Engels		Rekenen/wiskunde	
	n	%	n	%	n	%
ja	14	25,9	6	11,1	14	25,9
nee, omdat	40	74,1	48	88,9	40	74,1
Totaal	54		54		54	

4.3 **Hoofdvraag 2: Brengen de scholen voor vso met het arbeidsmarktgerichte uitstrooprofiel de eindresultaten van schoolverlaters voor sociale en maatschappelijke competenties in beeld?**

In Tabel 4.36 is een samenvatting te zien van de stappen die de school zou moeten nemen om zich te kunnen verantwoorden over de eindresultaten van de schoolverlaters op de sociale en maatschappelijke competenties. Elke stelling wordt ook uitgebreid in de onderstaande deelvragen besproken.

De stappen worden vaker doorlopen voor sociale competenties dan voor maatschappelijke competenties. Hetzelfde geldt voor de individuele schoolverlater (weergegeven bij leerlingzorg) vs. de groep schoolverlaters (weergegeven bij verantwoording), waarbij de stappen voor de individuele schoolverlater vaker worden doorlopen dan voor de groep schoolverlaters.

Tabel 4.36: Samenvattende matrix OR2 (n = 54)

			Sociale competenties	Maatschappelijke competenties
Leerlingzorg	Ambitie	De school hanteert een streefniveau voor schoolverlaters	38	28

Tabel 4.36: Samenvattende matrix OR2 (n = 54)

	Toetsing	De school laat zien welke eindniveaus een schoolverlater behaald heeft	33	21
	Evaluatie	De school zet het eindniveau af tegen het streefniveau (zoals vastgelegd in het OPP)	26	11
	Benutting	Alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming hebben ook het streefniveau behaald	9	4
Verantwoording	Ambitie	De school heeft een schoolnorm bepaald ten aanzien van de eindniveaus	27	17
	Toetsing	De school heeft een overzicht gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters heeft behaald	19	10
	Evaluatie	De school heeft een overzicht gemaakt van de eindresultaten (het eindniveau afzetten tegen de streefniveaus) die de groep schoolverlaters heeft behaald	13	5
	Evaluatie	De school heeft de eindresultaten van de groep schoolverlaters afgezet tegen de schoolnorm	10	5
	Resultaat	De groep schoolverlaters heeft de door de school gestelde norm gehaald	8	4

4.3.1

Deelvraag 2.1: Formuleren streefniveaus en schoolnorm

Ruim tweederde van de onderzochte scholen hanteert een streefniveau voor de sociale competenties, voor maatschappelijke competenties is dat iets meer dan de helft (Tabel 4.37).

Tabel 4.37: De school hanteert een streefniveau voor schoolverlaters

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	38	70,4	28	51,9
n.v.t.				
nee	16	29,6	26	48,1
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

De streefniveaus voor de vakken zijn op verschillende manieren weergegeven en in onderstaande tabellen uitgesplitst naar leerroute (Tabel 4.38 t/m Tabel 4.42). De streefniveaus worden vaak weergegeven als behaalde doelen/scores op leerlijnen als scores met een instrument. Bij 'anders, namelijk' gaven scholen aan de streefniveaus weer te geven als stagedoelen, CITO SEO of samengebrachte resultaten in het portfolio.

Tabel 4.38: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar beschut werk

	Sociale competenties	Maatschappelijke competenties
--	----------------------	-------------------------------

Tabel 4.38: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar beschermt werk

	n	%	n	%
scores met een instrument	13	24,1	6	11,1
behaalde doelen/scores op leerlijnen	16	29,6	14	25,9
door de school geformuleerde doelen	3	5,6	3	5,6
anders, namelijk	3	5,6	2	3,7
n.v.t.	19	35,2	29	53,7
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.39: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar werk in vrij bedrijf

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores met een instrument	13	24,1	6	11,1
behaalde doelen/scores op leerlijnen	17	31,5	16	29,6
door de school geformuleerde doelen	2	3,7	3	5,6
anders, namelijk	3	5,6	2	3,7
n.v.t.	19	35,2	27	50,0
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.40: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op uitstroom naar entree-opleiding

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores met een instrument	9	16,7	3	5,6
behaalde doelen/scores op leerlijnen	8	14,8	8	14,8
door de school geformuleerde doelen	1	1,9	1	1,9
anders, namelijk	1	1,9	3	5,6
n.v.t.	35	64,8	39	72,2
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.41: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores met een instrument	5	9,3	4	7,4

Tabel 4.41: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de leerroute gericht op mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2

behaalde doelen/scores op leerlijnen	7	13,0	6	11,1
door de school geformuleerde doelen	3	5,6	1	1,9
anders, namelijk				
n.v.t.	39	72,2	43	79,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.42: Deze streefniveaus voor schoolverlaters zijn als volgt weergegeven voor de overige leerroutes

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores met een instrument	3	5,6	3	5,6
behaalde doelen/scores op leerlijnen	2	3,7	1	1,9
door de school geformuleerde doelen				
anders, namelijk				
n.v.t.	49	90,7	50	92,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die aangeven voor sociale competenties streefniveaus te hanteren, zijn deze op bijna alle onderzochte scholen gehanteerd voor zowel interpersoonlijke als intrapersonlijke competenties. De scholen die aangeven streefniveaus te hanteren voor overige competenties, doen dit bijvoorbeeld voor sociaal medische zelfstandigheid of gaven aan dit niet expliciet te maken. In Tabel 4.43 zijn de resultaten uitgesplitst naar leerroute.

Tabel 4.43: Voor de volgende sociale competenties zijn streefniveaus gehanteerd voor schoolverlaters, uitgesplitst naar leerroute

	Uitstroom naar beschut werk	Uitstroom naar werk in vrij bedrijf	Uitstroom naar entree-opleiding	Mbo -1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom	Anders

Tabel 4.43: Voor de volgende sociale competenties zijn streefniveaus gehanteerd voor schoolverlaters, uitgesplitst naar leerroute

								naar werk of mbo -2			
		%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Interpersoonlijk	Ja	63,0	34	63,0	34	33,3	18	27,8	15	9,3	5
	Nee	1,9	1	1,9	1	1,9	1	0,0	0	0,0	0
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49
Intrapersoonlijk	Ja	55,6	30	55,6	30	29,6	16	24,1	13	5,6	3
	Nee	9,3	5	9,3	5	5,6	3	3,7	2	3,7	2
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49
Overig	Ja	3,7	2	3,7	2	3,7	2	0,0	0	0,0	0
	Nee	61,1	33	61,1	33	31,5	17	27,8	15	9,3	5
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

De meeste scholen die aangeven voor maatschappelijke competenties streefniveaus te hanteren, doen dat met name voor sociaal-maatschappelijke competenties. Politiek, duurzaam en economisch zelfstandig worden door ongeveer de helft van de scholen gehanteerd. De scholen die aangeven streefniveaus te hanteren voor overige competenties, doen dit bijvoorbeeld voor hulp kunnen vragen om noodzakelijke ondersteuning te krijgen. Verder gaven scholen aan competenties te beoordelen middels methode-gebonden toetsen in het vak burgerschap, deze op niveau passend te maken, of ze niet expliciet te maken. In Tabel 4.44 zijn de resultaten uitgesplitst naar leerroute.

Tabel 4.44: Voor de volgende maatschappelijke competenties zijn streefniveaus gehanteerd voor schoolverlaters, uitgesplitst naar leerroute

	Uitstroom naar beschut werk	Uitstroom naar werk in vrij bedrijf	Uitstroom naar entree-opleiding	Mbo -1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo -2	Anders

Tabel 4.44: Voor de volgende maatschappelijke competenties zijn streefniveaus gehanteerd voor schoolverlaters, uitgesplitst naar leerroute

		%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Politiek	Ja	22,2	12	22,2	12	16,7	9	7,4	4	5,6	3
	Nee	24,1	13	27,8	15	11,1	6	13,0	7	1,9	1
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Sociaal- maatschappelijk	Ja	44,4	24	46,3	25	24,1	13	18,5	10	7,4	4
	Nee	1,9	1	3,7	2	3,7	2	1,9	1	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Duurzaam	Ja	22,2	12	22,2	12	16,7	9	7,4	4	7,4	4
	Nee	24,1	13	27,8	15	11,1	6	13,0	7	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Economisch zelfstandig	Ja	24,1	13	24,1	13	16,7	9	7,4	4	7,4	4
	Nee	22,2	12	25,9	14	11,1	6	13,0	7	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Overig	Ja	5,6	3	5,6	3	5,6	3	1,9	1	0,0	0
	Nee	40,7	22	44,4	24	22,2	12	18,5	10	7,4	4
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die streefniveaus hanteren voor sociale competenties, zijn deze op alle onderzochte scholen gericht op vaardigheden, op bijna alle scholen op houding, en op veel scholen ook op kennis (Tabel 4.45).

Tabel 4.45: De streefniveaus voor sociale competenties zijn gericht op: (uitgesplitst naar leerroute)

		Uitstroom naar beschut werk		Uitstroom naar werk in vrij bedrijf		Uitstroom naar entree-opleiding		Mbo -1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo -2		Anders	
		%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Kennis	Ja	38,9	21	40,7	22	24,1	13	16,7	9	5,6	3
	Nee	25,9	14	24,1	13	11,1	6	11,1	6	3,7	2
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49
Houding	Ja	61,1	33	61,1	33	33,3	18	27,8	15	7,4	4
	Nee	3,7	2	3,7	2	1,9	1	0,0	0	1,9	1
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49
Vaardigheden	Ja	64,8	35	64,8	35	35,2	19	27,8	15	9,3	5
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49
Geen van de drie opties	Nee	64,8	35	64,8	35	35,2	19	27,8	15	9,3	5
	N.v.t.	35,2	19	35,2	19	64,8	35	72,2	39	90,7	49

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die streefniveaus hanteren voor maatschappelijke competenties, zijn deze op bijna alle onderzochte scholen gericht op vaardigheden en houding, en op veel scholen ook op kennis (Tabel 4.46).

Tabel 4.46: De streefniveaus voor maatschappelijke competenties zijn gericht op: (uitgesplitst naar leerroute)

		Uitstroom naar beschut werk		Uitstroom naar werk in vrij bedrijf		Uitstroom naar entree-opleiding		Mbo -1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo -2		Anders	
		%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Kenniss	Ja	27,8	15	31,5	17	22,2	12	16,7	9	7,4	4
	Nee	18,5	10	18,5	10	5,6	3	3,7	2	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Houding	Ja	44,4	24	48,1	26	27,8	15	20,4	11	7,4	4
	Nee	1,9	1	1,9	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Vaardigheden	Ja	44,4	24	48,1	26	27,8	15	20,4	11	7,4	4
	Nee	1,9	1	1,9	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50
Geen van de drie opties	Nee	46,3	25	50,0	27	27,8	15	20,4	11	7,4	4
	N.v.t.	53,7	29	50,0	27	72,2	39	79,6	43	92,6	50

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die streefniveaus hanteren, leggen de meeste de streefniveaus vast in het OPP van de individuele schoolverlater, zowel voor sociale als maatschappelijke competenties (Tabel 4.51).

Tabel 4.51: In het OPP van de individuele schoolverlater is het streefniveau vastgelegd

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	31	57,4	19	35,2
nee	7	13,0	9	16,7
n.v.t.	16	29,6	26	48,1
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Ruim tweederde van de scholen die een streefniveau hanteren, heeft een schoolnorm bepaald met betrekking tot het halen van de streefniveaus (Tabel 4.52).

Tabel 4.52: De school heeft een schoolnorm bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus door schoolverlaters

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	27	50,0	17	31,5
nee	11	20,4	11	20,4
n.v.t.	16	29,6	26	48,1
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

De schoolnorm is bijna altijd een percentage van de schoolverlaters dat het streefniveau behaalt voor de benodigde uitstroombestemming uit het OPP (Tabel 4.53). De meerderheid van de onderzochte scholen hanteert de norm van de Inspectie: van de leerlingen behaalt minimaal 75% het streefniveau (Tabel 4.54). Voor één van de onderzochte scholen ligt de norm lager, namelijk op 70% voor sociale competenties, maar voor een aantal scholen ook hoger, namelijk op 80, 90 of 100%. Sommige scholen hanteerden geen percentage als schoolnorm, maar bijvoorbeeld de streefplanning van CED-groep of het streefniveau landelijk doelgroepenmodel.

Tabel 4.53: De school hanteerde de volgende soort schoolnorm voor de groep schoolverlaters

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
een percentage	22	40,7	13	24,1
anders, namelijk	5	9,3	4	7,4
n.v.t.	27	50,0	37	68,5
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen schoolnorm hebben bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.54: Overzicht gehanteerde schoolnormen (uitgedrukt als percentage behaald streefniveau)

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
100	1	1,9		
70	1	1,9		
75	12	22,2	6	11,1
80	3	5,6	3	5,6
85	1	1,9		
90	4	7,4	4	7,4
n.v.t.	32	59,3	41	75,9
Totaal	54		54	

De scholen die geen schoolnorm hanteerden, gaven meestal aan dat de school niet de gewoonte kent om zich over een groep schoolverlaters als geheel te verantwoorden (Tabel 4.55), en bij anders 'anders, namelijk' dat het in ontwikkeling is of dat er individuele maatwerktrajecten worden geboden.

Tabel 4.55: De reden om geen schoolnorm te hanteren

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
in 2022/2023 waren er te weinig schoolverlaters die zijn uitgestroomd uit het arbeidsmarktgerichte uitstrooprofiel	1	1,9	2	3,7
de school kent niet de gewoonte om zich over een groep schoolverlaters als geheel te verantwoorden	4	7,4	4	7,4
anders, namelijk	6	11,1	5	9,3

Tabel 4.55: De reden om geen schoolnorm te hanteren

n.v.t.	43	79,6	43	79,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die wel een schoolnorm hebben bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die een schoolnorm hanteren, baseren de meeste de schoolnorm voor sociale en maatschappelijke competenties op een analyse van de leerlingpopulatie (Tabel 4.56).

Tabel 4.56: Deze schoolnorm is gebaseerd op een analyse van de leerlingpopulatie

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	22	40,7	14	25,9
nee	5	9,3	3	5,6
n.v.t.	27	50,0	37	68,5
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen schoolnorm hebben bepaald m.b.t. het halen van de streefniveaus, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.3.2

Deelvraag 2.2: Streefniveaus in relatie tot uitstroomniveau en -bestemming

Van de scholen die streefniveaus hanteren, hebben de meeste de streefniveaus voor de leerroute(s) vastgelegd in een overzicht (bv. een schoolstandaard; Tabel 4.57).

Tabel 4.57: De school heeft de streefniveaus voor de leerroutes in een overzicht vastgelegd (bv. een schoolstandaard)

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	34	63,0	20	37,0
nee	4	7,4	8	14,8
n.v.t.	16	29,6	26	48,1
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Scholen die een streefniveau hanteren, is gevraagd of zij de streefniveaus wel of niet passend vinden voor de beoogde uitstroomniveaus uit de ontwikkelingsperspectieven en waarom (Tabel 4.58). De meeste scholen vinden de streefniveaus wel passend omdat ze zijn toegespitst op de doelgroep en bij wat gevraagd wordt en nodig is op de vervolgplek en/of in de maatschappij. Scholen die de streefniveaus niet passend vonden, gaven aan dat (veel) leerlingen een disharmonisch profiel hadden.

Tabel 4.58: De school vindt de streefniveaus passend voor de beoogde uitstroomniveaus uit de ontwikkelingsperspectieven

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja, omdat	29	53,7	21	38,9
nee, omdat	9	16,7	7	13,0

Tabel 4.58: De school vindt de streefniveaus passend voor de beoogde uitstroomniveaus uit de ontwikkelingsperspectieven

n.v.t.	16	29,6	26	48,1
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveau hebben gehanteerd, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.3.3 Deelvraag 2.3: Eindniveaus toetsen

Scholen stellen (deels/niet) vast welke eindniveaus een individuele schoolverlater heeft behaald (Tabel 4.59). Dit verschilt voor sociale en maatschappelijke competenties.

Tabel 4.59: De school stelt vast welke eindniveaus een individuele schoolverlater heeft

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
deels	10	18,5	13	24,1
ja	33	61,1	21	38,9
n.v.t.				
nee	11	20,4	20	37,0
Totaal	54		54	

Waar de eindniveaus van de individuele schoolverlater de uitkomsten van zijn, kan per leerroute verschillen (Tabel 4.60 t/m Tabel 4.64), maar de eindniveaus zijn met name de uitkomsten van behaalde doelen/scores op leerlijnen. Bij sociale competenties wordt ook vaak de score van een van de volgende instrumenten gebruikt: ZIEN, SCOL, Aurecool, competentieset, doelgroepenmodel en IKAN. Bij maatschappelijke competenties wordt door enkele scholen ook de score van een instrument gebruikt: bijv. doelgroepenmodel, methodetoets, appres of stage-beoordeling.

Tabel 4.60: Voor de leerroute gericht op beschut werk zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores van het volgende instrument:	14	25,9	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	18	33,3	16	29,6
door de school geformuleerde doelen	4	7,4	5	9,3
anders, namelijk	4	7,4	6	11,1
n.v.t.	14	25,9	23	42,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.61: Voor de leerroute gericht op werk in vrij bedrijf zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Sociale competenties	Maatschappelijke competenties
--	----------------------	-------------------------------

Tabel 4.61: Voor de leerroute gericht op werk in vrij bedrijf zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	n	%	n	%
scores van het volgende instrument:	13	24,1	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	19	35,2	18	33,3
door de school geformuleerde doelen	4	7,4	5	9,3
anders, namelijk	4	7,4	6	11,1
n.v.t.	14	25,9	21	38,9
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.62: Voor de leerroute gericht op entree-opleiding zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores van het volgende instrument:	9	16,7	4	7,4
behaalde doelen/scores op leerlijnen	9	16,7	10	18,5
door de school geformuleerde doelen	3	5,6	2	3,7
anders, namelijk	2	3,7	3	5,6
n.v.t.	31	57,4	35	64,8
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.63: Voor de leerroute gericht mbo-1 (entree) diplomering binnen het vso met uitstroom naar werk of mbo-2 zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores van het volgende instrument:	5	9,3	2	3,7
behaalde doelen/scores op leerlijnen	7	13,0	7	13,0
door de school geformuleerde doelen	3	5,6	2	3,7
anders, namelijk	1	1,9	2	3,7
n.v.t.	38	70,4	41	75,9
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.64: Voor de overige leerroutes zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
scores van het volgende instrument:	2	3,7	1	1,9

Tabel 4.64: Voor de overige leerroutes zijn deze eindniveaus de uitkomsten van:

behaalde doelen/scores op leerlijnen	2	3,7	1	1,9
door de school geformuleerde doelen	1	1,9	1	1,9
anders, namelijk			1	1,9
n.v.t.	49	90,7	50	92,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Van de scholen die een eindniveau hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, maakt meer dan de helft geen overzicht van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald heeft (Tabel 4.65).

Tabel 4.65: De school heeft een overzicht gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald heeft

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	19	35,2	10	18,5
nee	24	44,4	24	44,4
n.v.t.	11	20,4	20	37,0
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

De meeste scholen zijn wel van plan de eindniveaus van de groep schoolverlaters in de toekomst vast te stellen (Tabel 4.66). Een bredere kijk naar de leerling (aandacht voor werknemersvaardigheden en ondersteuningsbehoeften), het bieden van maatwerk en geringe aantal leerlingen worden als reden gegeven om eindniveaus voor sociale en maatschappelijke competenties niet in een overzicht vast te (gaan) stellen.

Tabel 4.66: De school is van plan om de eindniveaus van de groep schoolverlaters in de toekomst wel vast te stellen

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	15	27,8	14	25,9
nee, omdat	9	16,7	10	18,5
n.v.t.	30	55,6	30	55,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die wel een overzicht hebben gemaakt van de eindniveaus die de groep schoolverlaters behaald hebben, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.3.4

Deelvraag 2.4: Eindniveaus afzetten tegen streefniveaus en schoolnorm

Van de scholen die streefniveaus hanteren en eindniveaus vaststellen, zetten de meeste het eindniveau van de individuele schoolverlater af tegen het streefniveau (Tabel 4.67).

Tabel 4.67: De school heeft het eindniveau van de individuele schoolverlater afgezet tegen het streefniveau

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	26	48,1	11	20,4
nee	4	7,4	6	11,1
n.v.t.	24	44,4	37	68,5
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveaus hebben gehanteerd en/of geen eindniveaus hebben vastgesteld voor individuele schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Sommige scholen doen dit ook voor de groep schoolverlaters (Tabel 4.68) en de meeste hiervan zetten deze eindresultaten af tegen de schoolnorm (Tabel 4.69).

Tabel 4.68: De school doet dit ook voor de groep schoolverlaters

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	13	24,1	5	9,3
nee	13	24,1	6	11,1
n.v.t.	28	51,9	43	79,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die geen streefniveaus hebben gehanteerd en/of geen eindniveaus hebben vastgesteld voor de groep schoolverlaters, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Tabel 4.69: De school heeft deze eindresultaten voor de groep schoolverlaters afgezet tegen de schoolnorm

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	10	18,5	5	9,3
nee	2	3,7		
n.v.t.	42	77,8	49	90,7
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.3.5 Deelvraag 2.5: Behaalde streefniveau

Van de scholen die het eindniveau van de individuele schoolverlater afzetten tegen het streefniveau, halen op de meeste scholen niet alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming ook het streefniveau (Tabel 4.70).

Tabel 4.70: Alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming hebben ook het streefniveau behaald

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	9	16,7	4	7,4

Tabel 4.70: Alle schoolverlaters die uitstromen naar de beoogde uitstroombestemming hebben ook het streefniveau behaald

nee	17	31,5	7	13,0
n.v.t.	28	51,9	43	79,6
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de individuele schoolverlater niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Wanneer niet alle schoolverlaters het streefniveau behalen, is de reden dat ze toch naar de beoogde uitstroombestemming kunnen bijvoorbeeld dat er meerdere factoren zijn vastgesteld in het OPP doelgroepenmodel die invloed hebben op de uitstroombestemming en dat er indien nodig extra begeleiding wordt toegevoegd aan het traject. Meestal kan een deel van de schoolverlaters toch naar de beoogde uitstroombestemming uitstromen (Tabel 4.30).

Tabel 4.71: Percentage schoolverlaters dat toch naar de beoogde uitstroombestemming kon uitstromen

	Totaal	
	n	%
0 - 10 %	4	16,7
10 - 20 %	1	4,2
20 - 30 %	2	8,3
30 - 40 %	5	20,8
40 - 50 %	2	8,3
50 - 60 %	5	20,8
60 - 70 %	2	8,3
70 - 80 %	1	4,2
90 - 100 %	2	8,3
Totaal	24	

4.3.6 *Deelvraag 2.6: Behaalde schoolnorm*

Van de scholen die de eindresultaten van de groep schoolverlaters afzetten tegen de schoolnorm, heeft de groep schoolverlaters op de meeste scholen de eigen schoolnorm behaald (Tabel 4.31).

Tabel 4.72: De groep schoolverlaters heeft de eigen schoolnorm behaald

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	8	14,8	4	7,4
nee	2	3,7	1	1,9
n.v.t.	44	81,5	49	90,7
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die de eindresultaten van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen de schoolnorm, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

4.3.7 *Deelvraag 2.7: Benutting resultaatgegevens*

Van de scholen die het eindniveau van de groep schoolverlaters afzetten tegen het streefniveau, evalueren de meeste de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in het kader van kwaliteitszorg (Tabel 4.73).

Tabel 4.73: De school evalueert de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in het kader van kwaliteitszorg

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	12	22,2	4	7,4
nee	1	1,9	1	1,9
n.v.t.	41	75,9	49	90,7
Totaal	54		54	

Noot. Scholen die het eindniveau van de groep schoolverlaters niet hebben afgezet tegen het streefniveau, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Scholen geven aan belemmeringen te zien om de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters te evalueren voor sociale en maatschappelijke competenties (Tabel 4.74). Met name het feit dat scholen niet de gewoonte hebben om de schoolverlaters als groep te definiëren, wordt als belemmering gezien.

Scholen ervaren vaker belemmeringen bij maatschappelijke competenties dan bij sociale competenties om de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters te evalueren. Bij een deel van de scholen is dit in ontwikkeling. Scholen geven aan dat maatschappelijke competenties niet als apart vak wordt aangeboden en dat er voor deze competentie geen geschikt meetinstrument beschikbaar is.

Tabel 4.74: De belemmeringen die de scholen zien om de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters te evalueren

	Sociale competenties	Maatschappelijke competenties
	n	n
te kleine aantallen schoolverlaters	16	16
te grote diversiteit in leerroutes	11	11
de school heeft niet de gewoonte de schoolverlaters als groep te definiëren	23	18
de streefniveaus sluiten niet altijd aan bij de specifieke kenmerken van de doelgroep	14	15
de streefniveaus vallen binnen een bepaalde range en is niet een enkele waar	3	3
de meet instrumenten zijn onvoldoende geschikt	11	14
anders, namelijk	6	14

Noot. Scholen die wel de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters evalueren in het kader van kwaliteitszorg, zijn in de categorie n.v.t. geplaatst; de stelling is niet van toepassing op hen.

Bijna alle scholen gebruiken naast toetsdata ook andere data om de sociale en maatschappelijke competenties van de individuele schoolverlater vast te stellen (Tabel 4.75). Met name behaalde doelen voor werknemersvaardigheden worden hiervoor gebruikt. Bij 'anders, namelijk' gaven scholen aan gebruik te maken van: observaties, evaluaties, beoordelingen van stage; behaalde doelen sociaal emotionele ontwikkeling, CITO SEO, Aurecool; leerlijnen; training Brug naar Werk en vaardigheden gericht op de werkplek; ZIEN!; zelfredzaamheid.

Tabel 4.75: De data die de scholen, naast 'toetsdata' gebruiken om de cognitieve ontwikkeling van de individuele schoolverlater vast te stellen (n = 54)

	n
Behaalde doelen voor werknemersvaardigheden	50
Communicatieve vaardigheden	29
Anders, namelijk	22
Geen van bovenstaande	2

4.3.8

Deelvraag 2.8: Transparantie resultaatgegevens

De meeste scholen hebben de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters niet in de schoolgids van 2023/2024 opgenomen (Tabel 4.76). Zij zeggen de uitstroombestemmingen te analyseren en hierover te communiceren, hier geen ervaring mee te hebben of dat dit in ontwikkeling is.

Tabel 4.76: De school heeft de (vastgestelde) eindresultaten van de groep schoolverlaters in de schoolgids van 2023/2024 opgenomen

	Sociale competenties		Maatschappelijke competenties	
	n	%	n	%
ja	6	11,1	3	5,6
nee, omdat	48	88,9	51	94,4
Totaal	54		54	